

Červenec 2021

TORNÁDO A KONSPIRÁTOŘI

Přírodní pohroma jako živná půda pro radikály

Roman Máca

Shrnutí

Devastující tornádo, které na konci června postihlo jižní Moravu, se okamžitě stalo vděčným nástrojem konspirátorů a různých radikálních a extremistických politických a kvazimediálních entit. Doslova přes noc se tak rozliční proruští aktivisté, konspirační teoretici a tzv. vlastenci stali kromě internetových „odborníků“ na covid-19 i „odborníky“ na meteorologické jevy, konkrétně tornáda.

Tyto entity tak kromě šíření dezinformací událost využívají i k útokům na představitele veřejné správy na státní, regionální (krajské) i místní úrovni s cílem podkopat důvěru v demokratické instituce a vyvolat dojem, že pouze oni (tzv. vlastenci) pomáhají. Terčem se stává i Armáda České republiky, na místě pomáhající neziskové organizace a rovněž i novináři. Zmíněné entity také zakládají pochybné finanční sbírky určené údajně na pomoc obětem.

Američané nebo česká vláda

Dlouhodobým evergreenem konspirátorů jsou tzv. klimatické zbraně, chemtrails¹ či HAARP². Za příčinou tornáda tak jedinci vyznávající heslo „všechno je jinak“ neviděli přírodní původ, ale lidskou ruku s tím, že tornádo bylo uměle vytvořeno. Tyto dezinformace, které se ihned začaly lavinovitě šířit na sociálních sítích, následně vyvraceli nejen novináři, ale i meteorologové z Českého hydrometeorologického ústavu.³

Typickým rysem pro českou dezinformační scénu je kromě nekritického obdivu vůči Rusku Vladimira Putina i nenávisť k USA. Spojeným státům je připisována role původce všeho zla. Nepřekvapivě se tak objevují sdělení, že USA, konkrétně americká armáda, stojí i za vznikem tornáda na jižní Moravě. Podle českých konspirátorů prý mělo jít o součást amerických plánů na „genocidu Slovanů“.

Obrázek 1: Vojenské letadlo USA nad místem výskytu tornáda (příspěvek získal 839 sdílení)

Zdroj: Facebook.com, 2021.⁴

Nicméně za domnělého původce tornáda není ve fantazii konspirátorů považována pouze americká armáda, ale rovněž česká vláda či domácí zájmové skupiny. Ty prý měly zájem na tom srovnat zasaženou oblast se zemí, aby zde mohly být postavené ropné vrty a dokonce i přístaviště pro kanál Dunaj-Odra-Labe.

¹ Více viz <https://cs.wikipedia.org/wiki/Chemtrail>.

² Více viz <https://cs.wikipedia.org/wiki/HAARP>.

³ Jadrný, P. (4. července 2021). *Nejde o klimatické zbraně, ale o chyby v měření, vyvracejí meteorologové dezinformace.* iROZHLAS.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/meteorologicky-radar-dezinformace-mereni_2107040500_pj.

⁴ Dostupné z <https://www.facebook.com/ondrej.kmosek.7/posts/10226062838065494>.

Dezinformace zaplavují sociální sítě a jejich tvůrci a šířitelé je rovněž aktivně spamují do facebookových skupin, které vznikly pro koordinaci dobrovolníků a materiální pomoci. Konspirátoři se tak snaží oslovovat i skupiny lidí přímo spojených s následky tornáda, a to s cílem podsouvat jim své teorie a získávat je na svou stranu.

Do dobrovolnických skupin, které rychle nabíraly vysoký počet členů, kromě teorií, že jižní Moravu zničily USA nebo česká vláda, různí jedinci aktivně dodávají i obsah, kterým se snaží agitovat ve svůj prospěch a proti organizacím a jednotlivcům, na které dlouhodobě útočí.

Příkladem je skupina „Pomoc Hodonínsku a Břeclavsku“ čítající necelých 28 000 členů. V ní můžeme mimo jiné vidět příspěvky konspirátora Jiřího Bezáka, který dříve působil v marginální prokremelské straně Aliance národních sil jako „koordinátor pro vystoupení z EU a z NATO“. Nyní agituje za formaci Lubomíra Volného. Bezák ve skupině například propaguje nedávnou demonstraci Volného bloku, na které dav zaútočil na policisty.⁵

Obrázek 2: Pozvánka na demonstraci

Pomoc Hodonínsku a Břeclavsku

Veřejná skupina · 27,6 tis. členů

Informace Diskuze Oznámení Místnosti Témata Další ▾ Přidat se ke skupině 🔍 ...

Jirka Bezák sdílel(a) příspěvek.
28. června v 15:46 · 🌐

Poslanecká sněmovna opět zaradila projednání zákona o ochraně veřejného zdraví!!!
**PŘIJEĎTE ŘÍCT POSLANCŮM, JEDNOZNAČNĚ „NE!“
DALŠÍMU OMEZOVÁNÍ A UTLÁKÁNÍ**

PRAHA
Malostranské náměstí,
před POSLANECKOU SNĚMOVNOU

**SPOLEČNĚ
JSME
SILNĚJŠÍ!**

7. 7. 2021 V 9.00 HODIN

Jirka Bezák
28. června v 14:26 · 🌐

Informace
Skupina pro všechny, kdo může nebo potřebuje moci po té spoušti (tornádo, kroupy, přivalový déšť), co postihla Hodonínsko koncem června 2021.

- 🌐 **Veřejná**
Kdokoli může zobrazit členy skupiny a jejich příspěvky
- 👁️ **Viditelná**
Skupinu může najít kdokoli.
- 👤 **Obecné**

Zdroj: Facebook.com, 2021.⁶

V této a dalších skupinách Bezák a jemu podobní šíří nejen teorie, že tornádo je dílem Američanů, ale prostor dostávají i konspirace o covid-19. Skupiny se tak jednoduše stávají dalším místem, které „snese všechno“. Jejich původní účel (pomoc obětem) je vlivem trollů utlumován.

⁵ Bereň, M. (7. července 2021). *Dav zaútočil na policisty. Na demonstraci po vykázaní ze Sněmovny přišel i Volný.* Pražský deník. https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/volny-covid-19-ockovani-deti-snemovna-demonstrace-certifikaty.html.

⁶ Dostupné z <https://www.facebook.com/groups/159139076271965/posts/161967299322476>.

Obrázek 3: Agitace za Volný blok

Pomoc Hodonínsku a Břeclavsku

Veřejná skupina · 27,6 tis. členů

The screenshot shows a Facebook group interface. At the top, there are navigation tabs: Informace, Diskuze, Oznámení, Místnosti, Témata, and Další. A blue button 'Přidat se ke skupině' is on the right. The main post is by 'Jirka Bezak' from July 8, 2021. The text of the post is: 'Volný a Bojko jsou jediní, co tam mají co dělat ve sněmovně, ostatní jsou odpad a kdyby Češi, Moravané a Slezané byli takoví bojovníci a přijeli v počtu alespoň 50 tisíc do Prahy a vzali si skládací židličky a obestoupily parlament, vládu a ČT a sedli si na ně, byl by to důstojný nenásilný protest občanů. Jenže na to Češi nemají ty správné koule!!!'. Below the text are two video thumbnails. The second thumbnail shows a man speaking at a podium with a screen behind him displaying a list of points. The list is: 'VL.N.Z.O ZVL. ZPŮSOBECH HLASOVÁNÍ DO POSLANECKÉ SNĚM. ST.1242 Reg.n', 'NÁSLEDUJÍCÍ BODY:', '2 dist. očkování ST 1255', '20 lobbování ST 565', '21 lobbování-souv. ST 566', '3 soc. podpora ST 1116', '4 provoz poz. kom. ST 374', '5 pedag. pracov. ST 593'. Below the videos is the caption 'VOLNÝ blok - Jihomoravský kraj' from July 7, 2021. On the right side, there is an 'Informace' section with the text: 'Skupina pro všechny, kdo může nebo potřebuje moci po té spoušti (tornádo, kroupy, přívalový déšť), co postihla Hodonínsko koncem června 2021.' Below this are three categories: 'Veřejná' (Kdokoli může zobrazit členy skupiny a jejich příspěvky), 'Viditelná' (Skupinu může najít kdokoli), and 'Obecné'.

Zdroj: Facebook.com, 2021.⁷

Útoky na jedince i organizace

Zmíněné entity se rovněž pustily do představitelů veřejné správy, ať už na státní, regionální či místní úrovni. Proti nim se snažily prostřednictvím dezinformací poštvat veřejnost. Příkladem je případ starosty Moravské Nové Vsi Marka Košuty.

Ten byl ze strany uskupení „Občanská neposlušnost“ vedeného konspirátorkou a „bojovnicí“ proti rouškám a vakcínám Lenkou Tarabovou obviněn, že ukradl peníze ze sbírek a zmizel. O Tarabové vypovídá, že si na jedné z demonstrací covidových konspirátorů připnula Davidovu hvězdu s nápisem „neočkovány“, za což byla kritizována, že zneuctila památku obětí holokaustu.

Na základě lživé informace z dílny „Občanské neposlušnosti“ tak starosta, který ke zmíněným financím ani nemohl mít přístup a rovněž z obce nikam neodjel, obdržel smršť nenávistných komentářů.⁸

⁷ Dostupné z <https://www.facebook.com/groups/159139076271965/posts/169000675285805/>.

⁸ Brněnská drbna (7. července 2021). *Ukradl peníze a zmizel, na starostu obce zasažené tornádem útočí lidé na Facebooku.* <https://brnenska.drba.cz/zpravy/spolecnost/21542-ukradl-penize-a-zmizel-na-starostu-obce-zasazene-tornadem-utoci-lide-na-facebooku.html>.

Kromě politiků se terčem stala i Armáda ČR, která byla obviňována, že dostatečně nepomáhá. Zřejmě nejviditelnější v této věci bylo video Světlany Václavíkové, předsedkyně oblastní buňky Volného bloku Brno-Město.⁹ Armáda ČR následně reagovala na množící se lživé zprávy.

Obrázek 4: Armáda ČR vyvrací lživé zprávy

Zdroj: Twitter.com, 2021.¹⁰

Kromě Václavíkové z Volného Bloku na místo zavítali i další tzv. vlastenci. Jejich obětí se stal například štáb televize CNN Prima News, jak ukazuje fotografie zveřejněná Václavem Šináglem. Šinágl rovněž patří do skupiny popíračů covidu a je pravidelným účastníkem demonstrací. Jeho oblíbenou činností je natáčení se, jak do obchodů a veřejné dopravy vstupuje bez roušky či respirátoru.

⁹ Svoboda, V. (29. června 2021). *Vojáci nepomáhají, stěžuje si žena ve virálním videu z Moravské Nové Vsi. „Nebyli potřeba,“ vysvětlují hasiči.* iROZHLAS.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vojaci-hasici-tornado-moravska-nova-ves-video-facebook-svetlana-vaclavikova_2106290500_vis.

¹⁰ Dostupné z: <https://twitter.com/ArmadaCR/status/1409067590182391809>.

Obrázek 5: Posprejované auto CNN Prima News

Zdroj: Facebook.com, 2021.¹¹

Kromě novinářů se pro tzv. vlastence stali terčem i pracovníci pomáhajících neziskových organizací. Své zkušenosti popsala Adriana Černá z Člověk v tísni.

Obrázek 6: Verbální napadání pracovníků pomáhajících organizací

Zdroj: Twitter.com, 2021.¹²

¹¹ Dostupné z <https://www.facebook.com/vasek.sinagl.7/posts/512509746840017>.

¹² Dostupné z: <https://twitter.com/AdrianaCerna/status/1411742789642108930>.

Pochybné sbírky

Živelné pohromy, které doprovází vlny solidarity, jsou často zneužívány i různými podvodníky. Kromě známého případu zfalšovaného QR kódu sbírky Diecézní charity Brno, za což dvaadvacetiletému mladíkovi hrozí dlouhý pobyt ve vězení¹³, se objevily i další pochybné sbírky.

Zřejmě neúspěšnější byl počín dlouholeté stálice české extremistické scény Jiřího Černohorského, kterému se podařilo vybrat zhruba půl milionu korun.

Obrázek 7: Sběrka Jiřího Černohorského

Zdroj: Facebook.com, 2021.¹⁴

Černohorský nejvíce vešel ve známost opakovaným strháváním plachty ze sochy maršála Koněva. Do jeho portfolia patří i vyhrožování zabitím či „trestem nejvyšším“ českým politikům a také „velel“ davu, který se v roce 2015 snažil vzít útokem Úřad vlády ČR. Aktivity Černohorského byly podporovány Ruskou federací prostřednictvím Ruského střediska vědy a kultury v Praze.

Sběrka Černohorského ale podle všeho nesplňuje požadované zákonné předpisy.¹⁵ Její důvěryhodnosti nepřidává, že Černohorský čelí řadě exekucí (jen na zákonném zdravotním pojištění jeho dluh u Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra překročil 100 000 Kč), ale i samotný postup, jak s penězi nakládá. Z účtu již v hotovosti vybral 300 000 Kč.¹⁶ Ty podle něj měly být určeny na nákup stavebního materiálu a na přímou finanční pomoc konkrétním osobám. O nich ale Černohorský tvrdí, že je chce uchovat v anonymitě, aby se prý nestaly oběťmi závisti druhých.

¹³ Lidovky.cz, ČTK (27. června 2021). *QR kód u sbírky pro Moravu falšoval 22letý mladík, hrozí mu dlouhé vězení. Mezitím podvod zkusil někdo další.* https://www.lidovky.cz/domov/jihomoravska-policie-zadrzela-cloveka-podezreleho-ze-zfalsovani-qr-kodu-u-sbirky.A210627_112204_In_domov_lihem.

¹⁴ Příspěvek již není dostupný.

¹⁵ Cemper, J. (2. července 2021). *Jiří Černohorský pořádá sbírku na Moravu. Povolení magistrátu nemá.* Manipulatori.cz. <https://manipulatori.cz/jiri-cernohorsky-porada-sbirku-na-moravu-povoleni-magistratu-nema/>.

¹⁶ Náhled účtu viz <https://ib.fio.cz/ib/transparent?a=2601071823>.

Jinou pochybnou sbírkou je iniciativa dezinformačního Svobodného rádia blízkeho SPD Tomia Okamury. Rádio údajně vybralo a předalo dvěma rodinám v Mikulčicích 180 000 Kč.

Obrázek 8: Údajné předání hotovosti

Zdroj: Facebook.com, 2021.¹⁷

Závěr

Přírodní pohroma se stala živnou půdou pro konspirátory. Posloužila i radikálním a extremistickým entitám jako pomyslná munice proti jednotlivcům a institucím. Dezinformace a různé útoky doprovázely snahy o vyvolání dojmu, že veřejné instituce, armáda či neziskové organizace nepomáhají a jediný, kdo skutečně pomáhá, jsou tzv. vlastenci.

Situace rovněž využívají i další nedůvěryhodní jedinci. Ti zakládají finanční sbírky, o kterých lze mít vzhledem k specifikům konkrétních osob, pravděpodobnému nesplnění náležitostí pro pořádání sbírky i podezřelým finančním transakcím, řadu pochybností.

¹⁷ Dostupné z <https://www.facebook.com/svobodneradio/posts/4175836712491896>.

Zdroje

Bereň, M. (7. července 2021). *Dav zaútočil na policisty. Na demonstraci po vykázání ze Sněmovny přišel i Volný.* Pražský deník. https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/volny-covid-19-ockovani-deti-snemovna-demonstrace-certifikaty.html.

Brněnská drbna (7. července 2021). *Ukradl peníze a zmizel, na starostu obce zasažené tornádem útočí lidé na Facebooku.* <https://brnenska.drba.cz/zpravy/spolecnost/21542-ukradl-penize-a-zmizel-na-starostu-obce-zasazene-tornadem-utoci-lide-na-facebooku.html>.

Cemper, J. (2. července 2021). *Jiří Černošský pořádá sbírku na Moravu. Povolení magistrátu nemá.* Manipulatori.cz. <https://manipulatori.cz/jiri-cernohorsky-porada-sbirku-na-moravu-povoleni-magistratu-nema/>.

Jadrný, P. (4. července 2021). *Nejde o klimatické zbraně, ale o chyby v měření, vyvracejí meteorologové dezinformace.* iROZHLAS.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/meteorologicky-radar-dezinformace-mereni_2107040500_pj.

Lidovky.cz, ČTK (27. června 2021). *QR kód u sbírky pro Moravu falšoval 22letý mladík, hrozí mu dlouhé vězení. Mezitím podvod zkusil někdo další.* https://www.lidovky.cz/domov/jihomoravska-policie-zadrzela-cloveka-podezreleho-ze-zfalsovani-qr-kodu-u-sbirky.A210627_112204_In_domov_lihem.

Svoboda, V. (29. června 2021). *Vojáci nepomáhají, stěžuje si žena ve virálním videu z Moravské Nové Vsi. ‚Nebyli potřeba,‘ vysvětlují hasiči.* iROZHLAS.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vojaci-hasici-tornado-moravska-nova-ves-video-facebook-svetlana-vaclavikova_2106290500_vis.

Úvodní fotografie: Alena Hesová, Český rozhlas. <https://www.irozhlas.cz/fotogalerie/8521136>.

Autor

ROMAN MÁCA

Analytik

Roman Máca vystudoval obor Mezinárodní rozvojová studia na Univerzitě Palackého v Olomouci. Dlouhodobě se věnuje zejména mezinárodním tématům s důrazem na oblast obrany a bezpečnosti, konkrétně se zaměřením na nové hrozby. Jako řešitel pracoval na regionálních, celostátních i mezinárodních projektech. Je autorem řady článků a příspěvků na konferencích. Častým cílem jeho cest je Ukrajina, kde se zapojuje do projektů podpory občanské společnosti.

Vydavatel

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí recepty pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskuzí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

+420 602 502 674

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz